

NATURA 2000-GEBIED: REGTE HEIDE EN RIELS LAAG
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 18-6-2019

Aanwezig namens Voortouwnemer: [REDACTED]
Aanwezig namens Terreinbeheerder: [REDACTED]
Overige aanwezigen: nvt
Datum bezoek: 18-6-2019

Doel

In het kader van het jaarlijkse PAS Veldbezoek, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het Programma Aanpak Stikstof, is een bezoek gebracht aan het Natura-2000 gebied REGTE HEIDE & RIELS LAAG. Doel van dit bezoek was om door middel van visuele aspecten vast te stellen of de ontwikkeling van diverse stikstofgevoelige leefgebieden en habitattypen zich ontwikkeld in de richting die is beschreven in de gebiedsanalyse en zo nodig aan te geven waar risico's liggen. Dit bezoek dient als aanvulling op de andere monitoringsactiviteiten en is geen op zichzelf staande monitoring.

In de voorbereidingsfase is in overleg met de terreinbeheerder [REDACTED] besloten om de volgende locaties te bezoeken:

- 1- blauwgrasland
- 2- droge heide, berm met steenmeel
- 3- droge heide met dennen
- 4- zwakgebufferde vennen en pioniersvegetatie
- 5- zwakgebufferd ven
- 6- zuur ven
- 7- voormalig ven/ pioniersvegetatie
- 8- peilbuis 7 in noordelijke raai
- 9- Rietven
- 10- beekdal Oude Leij
- 11- zwakgebufferde ven drooggevallen
- 12- Leemputven (zwakgebufferd)
- 13- Beenbreekven (zwakgebufferd)
- 14- oostelijke heidecorridor, veel pijpestro
- 15- Halve Maan ven
- 16- westelijke heidecorridor, voormalig ven
- 17- Riels Laag

Algemene besprekingspunten

[REDACTED] heeft dit voorjaar van de provincie de opdracht gekregen om een vervolg op de ecohydrologische analyse van 2015 uit te voeren. Hiervoor worden o.a. de nieuw beschikbare meetreeksen van grondwaterdata geanalyseerd. De conceptresultaten zullen na de zomer worden besproken in een begeleidingsgroep, waarvoor [REDACTED], [REDACTED] worden uitgenodigd.

De zomer van 2018 was zeer droog en warm. 2019 was tot nu toe ook droog. Waterstanden in de vennen zijn laag. Op 5 juni is [REDACTED] in het gebied geweest om de vennen op te nemen. In de nacht van 5 op 6 juni heeft het flink geregend. [REDACTED] is op 6 juni in het gebied geweest. Vandaag gaan we dezelfde vennen opnieuw bekijken. [REDACTED] heeft een EGV meter bij zich om een beeld te krijgen van het type water.

Afgelopen jaar heeft [REDACTED] van de Natura 2000-maatregelen alleen begrazing met een schaapskudde uitgevoerd in het gebied. Dit jaar wordt de schaapskudde vanaf volgende week ingezet. Tot nu toe was er onvoldoende te eten door de droogte. Na de regen is de heide afgelopen week flink groener geworden, tov 2 weken geleden.

Vanaf augustus worden andere Natura 2000-maatregelen uitgevoerd, waaronder kleinschalig plaggen.

Het mindervalidepad is aangelegd. Dit past in het recreatiezoneringsplan dat [REDACTED] heeft opgesteld. Daarin zit ook een voorstel om de parkeerplaatsen en hondenclubs te verplaatsen. Gesprekken hierover lopen. De

zweefvliegtuigclub in het midden van het gebied bouwt al af. Mogelijk wordt deze naar het noorden verplaatst, bij de Fokmast.

Binnen het bestuurlijk overleg voor het project Fokmast is besloten dat het NNB wordt uitgebreid met de VSS-percelen. Dit moet vastgelegd worden in het nieuwe bestemmingsplan.

Er wordt een nieuwe LIFE subsidieaanvraag voorbereid samen met Vlaamse collega's. Provincie garandeert een deel cofinanciering vanuit Biodiversiteit en Leefgebieden. Voor de Regte Heide heeft de aanvraag betrekking op inrichten en uitmijnen Riels Laag ten zuiden van Het Riels Hoefke en maatregelen op de flank van het Riels Laag.

Vorig jaar was er sprake van dat de ████████ bomen zou gaan planten in het bosgebied van de Regte Heide. Dit is hier niet gebeurd, maar wel in bestaand bos in Gorp en Rovert en TWM (Tilburgse Waterleiding Maatschappij) ████████ is wel van plan om een deel van een (voormalige) akker in te planten.

Vorige week is ████████ in het gebied geweest om vegetatieopnames te maken voor procesindicatorenmonitoring. ████████ is niet op de hoogte, maar de lokaties zijn afgestemd met ████████.

In het gebied zijn 3 lokaties waar boomkikker is waargenomen. Waarschijnlijk zijn deze illegaal uitgezet in de natuur.

Bestrijding van ganzen blijft lastig. Het is onmogelijk om alle eieren te rapen. In het jachtseizoen mag er wel worden geschoten, maar dat heeft maar beperkt effect omdat de ganzen snel opgeschrikt zijn.

Bijlage 1: Kaart met de locaties die zijn bezocht. De nummering van de bevindingen hierna komt overeen met de nummering van de bezochte locaties op kaart.

Bijlage 2: Foto's ter illustratie.

Bevindingen

Onze bevindingen zijn:

- 1- Blauwgrasland ziet er goed uit. Soorten oa: orchideeën, ratelaars, moeraskartelblad, veenmossen, blauwe zegge, ogentroost, blauwe knoop (foto 1).
- 2- In de bermen waar steenmeel is opgebracht zie je heide en klein warkruid (foto 2). Ook relatief veel bramen, wellicht als gevolg van steenmeel?
- 3- Waar de heide vorig jaar verdroogd is zie je dat deze nu toch weer uitloopt na de recente regenval. Op sommige plekken in de heide staan vrij veel dennen (foto 3). Aandachtspunt in beheer en Natura 2000-maatregelen.
- 4- De laagtes met pioniervegetatie hier staan droog. Er staan l veel pionierssoorten zoals kleine zonnedauw en moeraswolfsklauw.
- 5- Het ven staat al weer droog, nu vooral een pioniersvegetatie. Na de bui van 5 juni stond hier een paar dagen water, maar dit zakt snel weg. **Vraag aan ████████**: is hier een diepere peilbuis nodig om te weten hoe ver het grondwater wegzakt?
- 6- In deze vennen staat nog wel wat water. Ven met meetschaal bij 'meetnet verdroging-buis' waterstand 38 cm EGV 8 microS/cm
Het valt op dat in de laagtes massaal bruine en witte snavelbiezen kiemen en kleine zonnedauw in bloei staat.
- 7- Dit ven is 23 jaar geleden machinaal geplagd. Het lijkt een goed idee om dit opnieuw te plaggen en de pijpestro eraf te halen.
- 8- Peilbuis 7 uit noordelijke raai. Hier wordt niet begraasd vanwege de aanwezigheid van klokjesgentiaan. Er wordt wel gemaaid en uitgeharkt. In dit gebied staat veel en soms forse opslag. Ook is de heide weinig gevarieerd. Dit is een aandachtspunt voor het beheer de komende jaren.
- 9- De Rietvennen hebben bijna de hele winter nagenoeg drooggestaan. In de beide laagste delen staat nu weer enkele dm water op een waterpeil vergelijkbaar met 6 juni (foto 4). Noordwestelijke laagte aan het pad: EGV 11, laagte direct ten zuiden aan het pad: EGV 19; ook noordelijke lob bevat nog water: EGV 9
- 10- De graslanden in het beekdal van de Oude Leij worden vanaf juli begraasd. Vorig jaar zijn ze niet begraasd, omdat de Oude Leij droogstond en koeien via de Oude Leij het gebied konden verlaten. De vegetatie ontwikkelt zich al positief. Er staat veel beenbreek in een slenk op de heide en vleugeltjesbloem langs een oude weg op de flank. Ook koningsvaren op de flanken, dit wijst op toestroom van lokaal grondwater.
- 11- Ven staat al weer droog na 6 juni. Dit ven is in het KWR-onderzoek uit 2015 beschreven als typisch zuur

ven met een waterstand onafhankelijk van grondwater. Na de droogte van 2018/2019 lijkt de ondoorlatende bodem lek. In April stond hier geen water. Na forse regenval van 5 op 6 juni stond er enkele dm water. Bij het PAS-veldbezoek stond het weer droog.

- 12- Leemkuilven: waterpeil gelijk tov 6 juni. EGV varieert per plek tussen 45 en 60. De vochtige heide ten oosten van het Leemkuilven staat weer droog, berm langs het pad is prachtig oa met ronde zonnedauw en met grondster in het karrespoor.
- 13- In het Beenbreekven staat nog veel water. EGV 14. Waarschijnlijk ook leem in de bodem, maar EGV wijst op regenwater
- 14- In de heidecorridor staat nog veel pijpestro (foto 5). De heidecorridor zal dit jaar ook begraasd worden met de schaapskudde.
- 15- Het Halve Maanven is redelijk gevuld. EGV 20-22. Vorig jaar was al te zien dat het ven langer water houdt als gevolg van de boskap en dempen van sloten.
- 16- In de westelijke heidecorridor stond het water afgelopen winter aan maaiveld. Nu bevat de natte laagte nog behoorlijk veel water. EGV variabel: grote watermassa EGV 80, in de westrand EGV 30-50, maar op kwelplek EGV 210.
- 17- Riels Laag: de uitstroomopening van het meest noordelijke ven in het Riels Laag. Bij de stuw ten noorden van het pad was de EGV 204 – 215 microS/cm. Dat is vergelijkbaar met de EGV in de Oude Leij bij het Riels Hoefke (205).

Volgens [REDACTED] staan er veel zeggen in dit gebied. Hij vraagt zich af of dit een open ven blijft?

Door het hoge riet was het nu moeilijk om in het gebied te komen. Het was wel zichtbaar dat de laagte begroeid is met zeggen. Waarschijnlijk is dat blijvend, met normaal beheer is deze situatie moeilijk terug te draaien naar open water. Dit gebied zal dan een grote-zeggenmoeras worden ipv een zwakgebufferd ven. Vanuit Natura 2000 bezien is dat geen probleem. Het ven kwalificeert nu niet als habitattype. Aan het eind van een traject met natte laagten ligt een moeras ook meer voor de hand dan een ven.

Conclusie

De ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in het Natura 2000-gebied wijkt niet af van de verwachte ontwikkeling.

De ernstige droogte van 2018 en de relatief droge zomer van 2019 hebben een negatieve effect op de vochtige habitattypen: vennen, pioniersvegetaties en vochtige heide. Veel vennen staan (nagenoeg) droog. De lage grondwaterstanden kunnen mogelijk leiden tot een afname van de kwaliteit en omvang van de habitattypen. Het is daarom extra belangrijk dat de vernattingsmaatregelen binnen en buiten het gebied zo snel mogelijk worden uitgevoerd.

De volgende aanbevelingen voor o.a. de monitoring van de PAS en het veldbezoek voor komend jaar worden gedaan:

- Bezoeken van lokaties waar komend najaar en winter het heidebeheer wordt uitgevoerd.
- Effecten van de droogte volgen in de vochtige habitattypen.

Dit verslag is vastgesteld door:

[REDACTED]

[REDACTED]

Namens

[REDACTED]

Namens

[REDACTED]

Datum

Datum:

Conclusie

De ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in het Natura 2000-gebied wijkt niet af van de verwachte ontwikkeling.

De ernstige droogte van 2018 en de relatief droge zomer van 2019 hebben een negatieve effect op de vochtige habitattypen: vennen, pioniersvegetaties en vochtige heide. Veel vennen staan (nagenoeg) droog. De lage grondwaterstanden kunnen mogelijk leiden tot een afname van de kwaliteit en omvang van de habitattypen. Het is daarom extra belangrijk dat de vernattingsmaatregelen binnen en buiten het gebied zo snel mogelijk worden uitgevoerd.

De volgende aanbevelingen voor o.a. de monitoring van de PAS en het veldbezoek voor komend jaar worden gedaan:

- Bezoeken van lokaties waar komend najaar en winter het heidebeheer wordt uitgevoerd.
- Effecten van de droogte volgen in de vochtige habitattypen.

Dit verslag is vastgesteld door:

[Redacted]

Angela Breeuwer

Namens

[Redacted]

Namens
Provincie Noord-Brabant

Datum

Datum:

10-9-2019

Van: [Redacted]

Verzonden: maandag 9 september 2019 17:12

Aan: [Redacted]

CC: [Redacted]

Onderwerp: RE: veldbezoek Regte Heide en Riels Laag

[Redacted]
Wat mij betreft is het verslag zo akkoord.

Gr [Redacted]

Van: [Redacted]

Verzonden: vrijdag 23 augustus 2019 16:22

Aan: [Redacted]

CC: [Redacted]

Onderwerp: RE: veldbezoek Regte Heide en Riels Laag

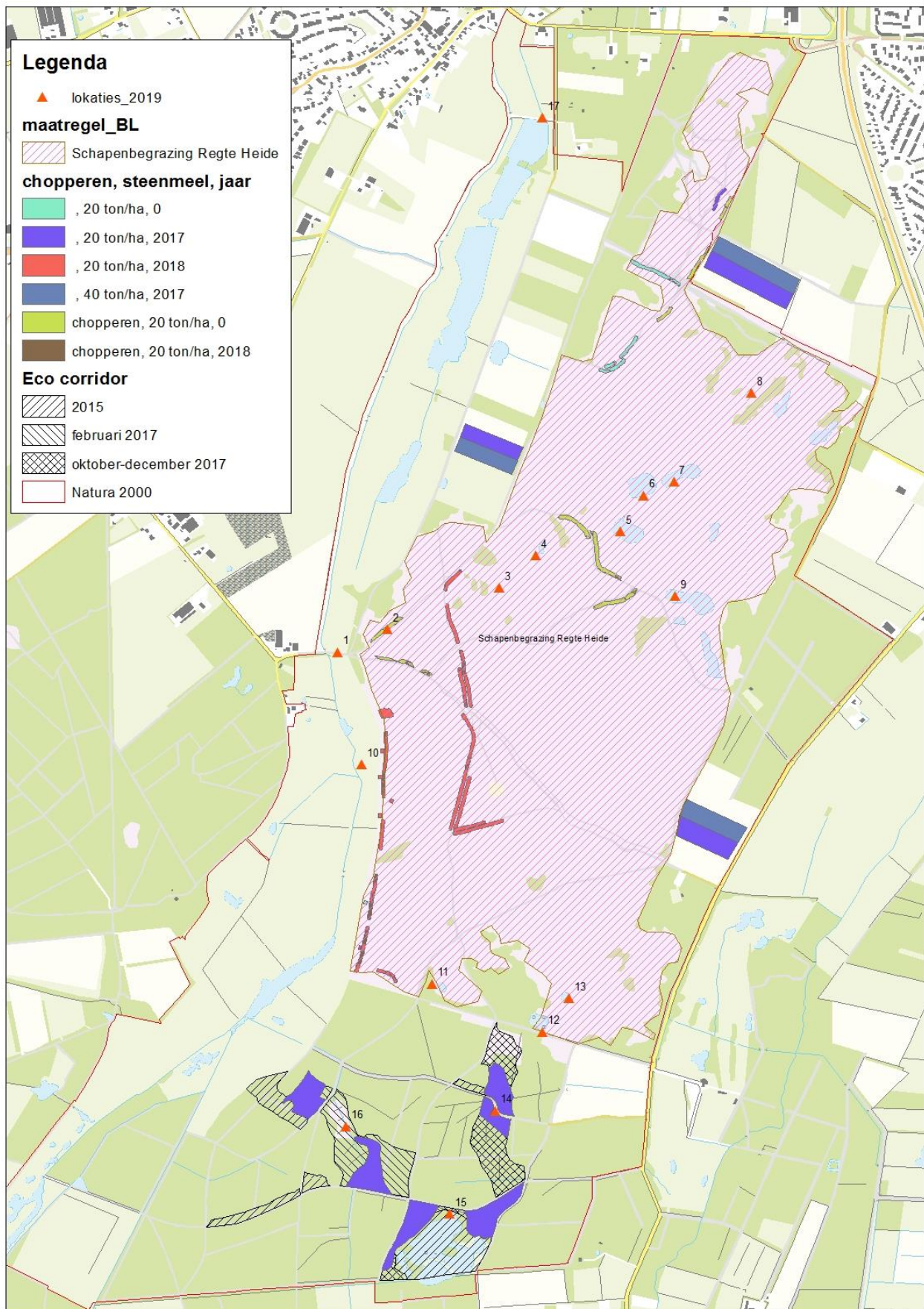
Hallo [Redacted]

Bedankt voor jullie reacties. Ik heb de aanpassingen en opmerkingen verwerkt. Ik hoor graag of je akkoord bent met het verslag.

Vriendelijke groeten,

[Redacted]

Bijlage 1 Kaart

Bijlage 2 Foto's

Locatie 1: Blauwgrasland

Lokatie 2: bermen met steenmeel

Lokatie 3: Heide met veel dennenzaailingen

Locatie 9: Rietven

Locatie 14: heide corridor met pijpestro

Locatie 16: voormalig ven in Heidecorridor

